

Nörolojik Hastalığı Olan Kişilere Bakım Verenlerde Tükenmişlik

Sinem Salar*, **Gönül Koyuncu****, **Gonca Bumin***

*Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

** Ankara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Aile üyeleri için bakım vermek, stres ve tükenmişliğe neden olabilmektedir. Bakım veren kişiler depresyon, üzüntü, yorgunluk, finansal zorluk, sosyal ilişkilerde değişiklik ve fiziksel sağlık problemleri yaşayabilmektedir. Çalışmanın amacı; bakım verenlerde tükenmişliğin yaşam kalitesi, depresyon, ağrı ve bakım verilen kişilerin sağlık durumlarıyla ilişkisini araştırmaktır. **Gereç ve yöntem:** Çalışmaya, nörolojik hastalığı olan (20 tetrapleji, 9 parapleji, 31 hemipleji) kişilere bakım veren aile üyelerinden 60 kişi dahil edildi. Katılımcılara bakım veren tükenmişliği için Modifiye Bakım Veren Zorlanma İndeksi (Modified Caregiver Strain Index -MCSI), yaşam kalitesi için Nottingham Sağlık Profili (NSP), bel ağrısı için Görsel Analog Skalası (Visual Analog Scale -VAS) ve depresyon semptomları için Beck Depresyon Envanteri (BDE) değerlendirmeleri uygulandı. Hastaların tanıları ve fonksiyonel durumları (yatak içi, tekerlekli sandalye ile mobil, yardımcı araçla ambule) kaydedildi. Bağımsızlık düzeyleri Fonksiyonel Bağımsızlık Ölçümü-FIM ile değerlendirildi. **Sonuçlar:** Çalışmaya 13-65 yaşları arasında (ortalama $42,45 \pm 14,45$) 60 bakım veren (%52 kadın, %48 erkek) katıldı. NSP alt gruplarından sosyal izolasyon hariç diğer tüm alt gruplar ve toplam puan ile MCSI arasında pozitif yönde korelasyon bulundu ($p < 0.01$). MCSI ile BDE arasında korelasyon bulunmamasıyla birlikte ($p > 0.05$) MCSI ile VAS ve FIM skorları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki belirlendi ($p < 0.05$). Hastaların tanıları ve fonksiyonel gruplarına göre incelendiğinde bakım verenlerin MCSI skorları arasında fark bulunmadı ($p > 0.05$). **Tartışma:** Çalışma sonuçlarına göre bakım verenlerin tükenmişlik düzeyleri arttıkça, yaşam kaliteleri olumsuz etkilenmektedir. Bakım verenlerin zorlanmalarının depresif semptomlara yol açmadığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak kültürümüzde iyi bakım verme görevinin önemli olmasının, kişilerin psikolojik zorluklarla baş etmelerini kolaylaştırdığı düşünülmektedir. Bakım veren tükenmişliğinin, hastanın tanısı ve fonksiyonel düzeyinden ziyade hastanın bağımsızlık düzeyiyle ilişkili olduğu görülmüştür. Fiziksel zorluk olarak bel ağrısı bakım verenlerin tükenmişliğini artırmaktadır. Bu sonuçlar ışığında, ergoterapi stratejileri olarak hasta bakımında transfer tekniklerinin, bel sağlığının ve biyomekanik prensiplerin öğretilmesini kapsayan bakım veren eğitimlerinin ve hasta bağımsızlığının artırılmasına yönelik çalışmaların, bakım veren tükenmişliğini azaltması beklenmektedir.

Burnout in Caregivers of Neurologic Disabled Persons

Purpose: Caregiving has been recognized as an activity with perceived burdens. Caregivers may experience depression, grief, fatigue, financial hardness and change in social relationships. They may also experience physical health problems. Our aim is to determine correlation between caregiver strain, depression signs and pain for hemiplegic and spinal cord injured client's caregivers. **Material and Methods:** Sixty caregivers of neurological disabled persons (20 upper spinal cord injury, 9 lower spinal cord injury, 31 hemiplegia) were included to the study. Modified Caregiver Strain Index (MCSI) for caregiver

burnout, Nottingham Health Profile (NHP) for quality of life, Visual Analog Scale (VAS) for back pain and Beck Depression Inventory for depressive symptoms were made to care givers. Also clients' diagnosis and functional levels (in bed, wheelchair-mobile, ambulation with walking devices) were recorded. Functional Independence Measure (FIM) were used for independence levels. **Results:** 60 caregiver (%52 female, %48 male) between 13-65 ages (mean. $16,5 \pm 5,7$. Range 4-25) were included to the study. NSP total score and all sub-groups of test, except the social isolation were positive correlated with the MCSI ($p < 0.01$). Although there was no relationship between MCSI and Beck Depression Inventory ($p > 0.05$), MCSI were correlated with the VAS and FIM ($p < 0.05$). There were no significant difference in caregiver's MCSI scores according to diagnosis and functional levels ($p > 0.05$). **Conclusion:** According to the results, when level of caregiver burnout increased, quality of life is adversely affected. Caregiver difficulties are not lead to depressive symptoms. The reason is thought that the good caregiving is important task for our culture and this situation can be facilitator for coping with the psychological challenges. Caregiver burnout was associated with the patient's level of independence, rather than the patient's diagnosis and functional level. The back pain as a physical difficulty increases caregiver burnout. Based on these results, occupational therapy strategies like educations to caregivers including the patient transfer techniques and low back health and biomechanical principles, and interventions including efforts to increase the independence, is expected to reduce caregiver burnout.